

Лазар ЛАЗАРОВ

ПРВИОТ ПЕТГОДИШЕН ПЛАН И НЕГОВОТО СУШТИНСКО ЗНАЧЕЊЕ ЗА ПРЕМИН КОН ПЛАНСКО СТОПАНИСУВАЊЕ ВО СОЦИЈАЛИСТИЧКАТА ИЗГРАДБА НА МАКЕДОНИЈА

Успешно извршениот процес на обновата на земјата во текот на 1944, 1945 и првата половина на 1946 година ги создаде основните предуслови за да се пристапи кон една повисока фаза — изградбата. Гледиштето за приоѓање кон изградбата на земјата преку Петгодишната планска програма настанува некаде во втората половина на 1946 година по иницијатива на Јосип Броз Тито, ЦК КПЈ и Сојузната влада на Југославија, кои донесуваат еднодушна одлука за нејзино поставување.¹⁾

Донесувањето на Петгодишниот план на 26 април 1947 година практично означуваше Македонија, во потесна, и Југославија во поширока смисла да пристапат кон посистематска социјалистичка изградба, со што се создадоа основните предуслови за темелен, сестран и позасилен стопански развиток на производните сили и односи. Со него започнува фактички првата етапа од процесот на ликвидирањето на економската²⁾ просветно-културната³⁾ и техничката заостанатост на Македонија.⁴⁾ Основната поента на Петгодишниот план беше оправдано ставена во индустријализацијата и електрификацијата на Македонија.⁵⁾ Велиме оправдано, зашто нивното отсуство беше препрека кон ликвидирање на економската заостанатост во земјата, а пристапувањето кон нивното спроведување значеше прв чекор и основна компонента кон општиот економски подем на Македонија во републички и Југославија во сојузни рамки. Исправноста на

1) „О изградњи социјалистичке економије ФНРЈ од ослобођења до данас“ — Реферат на Б. Кидрић, V Конгрес КПЈ, 21—28 јула 1948. Стенографске белешке, с. 610.

2) „Петгодишен план за развитокот на народното стопанство на ФНРЈ 1947—1951“, Београд 1947.

3) Исто, глава III, чл. 17, с. 415.

4) Исто, дел I, гл. I, с. 386—393.

5) Исто, План за развиток на производните сили, чл. 8 и чл. 9. Задачите на Петгодишниот план, дел I, чл. 1 и 2; Закон за Петгодишниот план... НРМ, с. 397—404 и 386—390.

ваквото становиште на Сојузниот Петгодишен стопански план и неговото практично применување мошне јасно се илустрира и поткрепува во дел I член 5 точка 2 и 3 во кои дословно стои: „Да се поголемат вкупните инвестиции до 1951 година во Народна Република Босна и Херцеговина преку 7 пати, во Народна Република Македонија за 8 пати... во споредба со 1946 и да се надмине општиот темпо на растежот на инвестициите. Да се зголеми вредноста на индустриското производство во 1951 година во Народна Република Босна и Херцеговина за 10,5 пати во Народна Република Македонија за 26,3 во (споредба со 1939 година... и со тоа да се премине во тие народни републики општиот среден темпо на растежот на вредноста на индустриското производство.“⁶⁾

Во процесот на индустријализацијата, основното тежиште беше ставено нарочно во изградбата на тешката индустрија преку што практично се создаваше производно-техничката база и техничката опрема на сите стопански гранки. Покрај тоа Петгодишниот план програмираше изградување на разновидна индустрија — тешки и средни алатни машини, електроиндустрија, индустрија за земјоделски машини и сл. За оживотворување, а нарочно во врска со прашањето околу пристапување кон индустријализација и електрификација и придавање на нивното приоритетно место во однос на другите стопански гранки во Југославија, а со тоа воедно и во Македонија, како нејзин интегрален дел, според Ј. Б. Тито, резултираше фактот што „Прво нашата земја (се мисли на Југославија — н. б.) во текот на оваа војна така страшно пострада, што е просто невозможно полна обнова и изградба без јака сопствена индустрија. Невозможно е и за низа години да се изврши обновата и изградбата само со купување и довозување потребни машини од странство, оти тоа би барало совоз невозможно финансииски средства и нашата земја наполно би паднала под економска, а со самото тоа и политичка зависност на капиталистичките земји...“⁷⁾

Без претензии на предимензионирање, ова становиште беше во основа правилно поставено, преку што се оцртуваше неговата далекувидност во правилното насочување во целокупниот општествено-економски и културен подем на Југославија, а со тоа и на Македонија.

Но ориентирањето на грото од расположивите потенцијали во овие два правца — индустријализација и електрификација, не значеше и практично запоставување на другите гранки од стопанството. На селанството, т.е. на развитокот на земјоделството, Петгодишниот план му посвети сериозно внимание и тежиштето на неговата активност беше насочена оправдано кон

⁶⁾ Исто, задачите на Петгодишниот план, с. 74.

⁷⁾ Исто, Ј. Б. Тито, Говор за Петгодишниот план во Народната скупштина на 26 април 1947 г., с. 5—7; Ј. Б. Тито, Говори и чланци, III књига, Напријед — Загреб, 1959, с. 47—59.

преминување од екстензивно со регресивен печат, кон интензивно т.е. понапредно земјоделско стопанисување.⁸⁾ Тоа фактички значеше модернизација на обработката на земјата преку примена на современи машини и агротехнички средства, како основен предуслов за подобрување квалитетот на производите, а нарочно во зголемување на продуктивноста на трудот т.е. квантитетот.

Индустријализацијата на земјата фактички значеше подобрување на животниот стандард на југословенските работни луѓе, а со тоа и на македонскиот работен човек. Но за да побезболно се премине кон спроведување на тој процес, требаше претходно да се премостат некои проблеми: 1) Во текот на Петгодишниот план индустријата на Југославија чувствуваше потреба од 170.000 луѓе квалификувана работна рака, која што би ја познавала современата технологија на производството, а практично се располагаше само со околу половина од наведената бројка, а во Македонија знатно помалку. Потребите од средни и високо-стручни профили на кадри беа уште поголеми.⁹⁾

Активноста на општествено-политичките организации во објаснувањето и пристапувањето кон реализација на Петгодишниот план во неговата прва година (1947)

Донесениот во април 1947 година Петгодишен план, што во себе ги содржеше задачите и планската програма кои иако во основа беа прогресивни и отвораа реални можности и перспективи за стопанскиот, просветно-културниот и општиот подем на земјата, не значеше и не даваше гаранција за неговото целосно остварување. Имено, неговото успешно реализирање било забавувано, закочувано па и посериозно загрозувано од различни објективни и субјективни околности. Меѓу нив, покрај недостатката на финансиски средства, квалификувана високо-стручна работна рака и сл., во знатна мера го отежнувало и

⁸⁾ Во дел први чл. 2, задачите на Петгодишниот план стои: „1) да се применат современи методи и да се зголеми и подобри производноста во сите гранки на пољоделството... 4) да му се осигури на работниот селанец сестрана материјална и стручна помош... да се заштити работниот селанец од сите експлоататорски тенденции. Да се подигне материјалниот и културниот степен на работниот селанец... — Петгодишен план за... с. 71—73; гл. II, план за развој на производните сили, чл. 12, с. 94—99; Во дел први од задачите на Петгодишниот план за Македонија чл. 3 стои: „Земјоделството да се преобрази во модерно и интензивно. Затоа да се осигураат технички и материјални средства. Во школи и кооперации и преку масовните организации да се оспособи работниот селанец за применување на современи средства во обработка на земјата:... да се изврши коренита преориентација во земјоделското производство кон индустриски култури... — Петгодишен план за развојот на народното стопанство на Народна Република Македонија во годините 1947—1951, с. 390—392 и 404—409.

⁹⁾ Исто, Ј. Б. Тито, Говор за Петгодишниот план..., с. 14.

делувањето на капиталистичките реакционерни остатоци инфилтрирани во раководните органи на Народниот фронт и другите општествено-политички организации, па дури и во повисоките и највисоките сојузни форуми.¹⁰⁾ Тоа значи дека овој процес на спроведување во дело на Петгодишната планска програма, уште на почетокот во првата година од неговото донесување не се движеше така лесно, туку во една заострена класна борба со ваквите псевдонародни партиски елементи кои ги правеа последните очајнички обиди да ја сопрат и свртат колата на социјалистичкиот развиток на друг колосек, односно да го реставрираат старото веќе одживеано и назадно. Но и покрај ваквиот тежок и трновит пат, ако се проследи неговото спроведување во дело, ќе се забележи дека со него беа цврсто поставени општествено-економските и политичките основи и дадена една правилна насока на социјалистичкиот развиток на македонското односно југословенското општество. Имено, социјалистичкиот сектор што го сочинуваат државната и задружната сопственост стануваа изразит хегемон во повоениот стопански развиток, кој се карактеризираше со осетно подобрување на производните односи, подобрување на животниот стандард, просветно-културниот напредок на земјата и др. Овде, во натамошното изнесување, не би го следеле до крај самиот процес на оживотворување на Петгодишната планска програма, зашто тоа бара поопстојно разгледување во посебна студија, туку накусо би се задржале на некои побитни моменти од активноста на општествено-политичките организации во неговото спроведување во текот на 1947 година.

*
*   *

Општествено-политичките организации и надлежните органи на власта, при реализирање на Планот уште во текот на првата година наидоа на сериозни пречки при довршување на национализацијата на приватната индустрија и, второ, ликвидирањето на капиталистичките остатоци, нарочно на шпекулацијата во трговијата по пат на ограничување на приватната трговија на мало.¹¹⁾ Кон ваков чекор се наметнувала потребата по-

¹⁰⁾ Меѓу таквите беа Андрија Хебранг (тогашен претседател на Сојузната планска комисија за Петгодишната програма), Сретен Жујовиќ и нивните приврзаници кои стоеја на иста линија и се застапуваа за гледиштето дека неговото поставување е прерано, нереално, а со тоа и невозможно за остварување. — Но тие набрзо беа раскринкани и како такви отпаднаа — „О изградњи социјалистичке економије ФНРЈ од ослободбења до данас“ — Реферат на Борис Кидрич. — V Конгрес Комунистичке партије Југославије, 21—28 јула 1948 год. Стенографске белешке, с. 610.

¹¹⁾ Петгодишни план и путеви наше социјалистичке изградње. V Конгрес..., с. 564—567.

ради неопходното наполно осигурување на целокупните производни капацитети во земјата, со цел да се запрат капиталистичките елементи како сериозна кочница во развитокот на производните сили и планското стопанисување. Тоа значи дека со Вториот Закон за национализација фактички бил доокрајчен процесот на национализацијата на индустријата.¹²⁾ Неговата суштинска важност се состоела во тоа што со него се придонесе стабилизирање на локалното стопанство, што во крајна линија значело крупен чекор напред, бидејќи социјалистичкиот сектор ја опфаќаше целокупната индустрија. Во практичното спроведување на задачите, кои ги поставуваше петгодишната планска програма, во знатна мера придонесоа општествено-политичките организации, а особено Народниот фронт. За него оправдано на едно место се подвлекува дека „Тој сојуз политички оличен во Народниот фронт претставува основна општествена сила која ја носеше досегашната изградба (се мисли од ослободувањето до донесувањето на Петгодишниот план — н. б.) на новата држава и обновата на народното стопанство и таа останува и натаму онаа масовна сила, којашто е носител на борбата за остварување на Петгодишниот план“. (подвл. — Л. Л.)¹³⁾

Фронтовската организација во Македонија преку донесената Резолуција на проширениот Пленум на Земскиот одбор на Народниот фронт на Македонија (НФМ) му советува сериозно внимание на Петгодишниот план непосредно пред неговото официјално донесување и усвојување.¹⁴⁾ Резолуцијата, меѓу другото, предвидувала извршување на две основни промени во стопанската структура и тоа: „Прво, создавање на енергетската база, електрификација, темел за создавање услови за користење на нашите земни рудни богатства, подигање на низа крупни и помали индустриски претпријатија. Второ, модернизирање на нашето (македонско — н. б.) земјоделство и неговата преориентација на индустриски култури“.¹⁵⁾

Во доследно реализирање на гореизнесените задачи, Резолуцијата ја потцртуваше улогата на Народниот фронт во поттикнување на работниот елан на народните слоеви и во нивно мобилизирање во покренување за доброволно натпреварување меѓу основните фронтовски, младински и синдикални организа-

¹²⁾ Исто.

¹³⁾ Точка 5 од уводот за Законот за Петгодишниот план за развитокот на народното стопанство на ФНРЈ во годините 1947—1951 год. Петгодишен план . . . , с. 63—69.

¹⁴⁾ Во Резолуцијата меѓу другото се инсистира од фронтовските организации создавање сред широките народни слоеви „Нов однос кон државниот имот“ и примена на нови форми и методи во планската изградба како: развивање на системот на натпреварување и давање преодни знамиња на оние кои покажале врвни резултати, наградување, пофалување и др. — Резолуција на проширениот пленум на Земскиот одбор на Народниот фронт на Македонија. — в. „Н. Македонија“ г. IV, бр. 656, 16. II. 1947 год.

¹⁵⁾ Исто.

ции. Но, притоа, Резолуцијата укажува посебно на Народниот фронт во борбата за поефикасно спроведување на Планот, за што треба да се поврзат со голема брзина во сузбивање на сите пројави на реакционерни елементи. Како плод на применувањето на системот на натпреварување, како мошне ефективна и стимулативна форма меѓу општествено-политичките организации, особено преку синдикалната за што се застапувала и го предвидувала во својата програма самиот Петгодишен план.¹⁶⁾ Во текот на 1947 година во фронтовското меѓуградско натпреварување, според постигнатите резултати за најуспешна беше прогласена Скопската, која во текот на натпреварувањето вклучи во своите редови во исполнување на низа стопански и слични задачи 152.912 лица кои потрошија 1.458.698 работни часови, што практично значеше крупен успех на Скопската фронтовска организација.¹⁷⁾ Од околските фронтовски организации позабележителни резултати постигнаа Ресенската, која со 49.399 опфатени учесници во исполнување на своите плански задачи во рамките на Петгодишниот план потроши 748.807 работни часови.¹⁸⁾ Од другите фронтовски организации особена активност и резултати покажаа градските фронтовски организации на Свети Николе,¹⁹⁾ Гостивар и Струмица.²⁰⁾ Покрај наведените во првата година од остварувањето на Петгодишниот план, позитивни резултати постигна и Беровската фронтовска организација, која поставениот план не само што целосно го оствари, туку и знатно го надфрли.²¹⁾ Мошне важен пункт во работата на фронтовската организација во Македонија во текот на 1947 година преставувало производството на тули. Во поткрепа на тоа говори фактот што само во текот на 1947 година било произведено 9.200.000 тули, што значело 13% од вкупното производство на Македонија.²²⁾ Од наведената бројка осетен удел имала Скопската фронтовска организација која произвела 5.066.664 тули, а потоа следува Битолската со 613.677, Струмичката со 200.000 тули.²³⁾ Во исполнување на

¹⁶⁾ Во точка 6 од уводот на Законот за Петгодишниот план за развитокот на народното стопанство на ФНРЈ 1947—1951 година, стои: „Во организацијата на самоиницијативата и натпреварувањето, како и работната дисциплина, лежат основните задачи на единствените синдикати“, Петгодишен план за развитокот..., с. 63—69.

¹⁷⁾ АМ, Скопје, фонд ГО НФМ, кут. независ. Извештај о раду Народного фронта Македоније у току 1947 год. (испратен до НФЈ — Белград).

¹⁸⁾ Исто.

¹⁹⁾ АМ, Извештај о раду...

²⁰⁾ Струмичкиот Народен фронт во текот на 1947 година во рамките на поставените задачи предвидува да утроши 13.000 работни дена — в. „Н. Македонија“, г. IV, бр. 712, Скопје, 23. IV. 1947.

²¹⁾ Наместо предвидените 100.000 работни часа до септември 1947 година дала 118.879 раб. часа. — АМ... Извештај за политичката и организационата работа на фронтовската организација во Беровска околија за времето од 1. I. до 15. IX. 1947 год.

²²⁾ АМ, Извештај о раду...

²³⁾ Исто.

фронтовскиот план во 1947 година нарочито дојде до израз застапеноста и уделот на основните организации на АФЖ на теренот во Македонија. Тие во разновидни стопански акции на Народниот фронт учествуваа со 47.789 доброволки, кои дадоа 750.272 работни часа во остварување на државниот план, а со 70.770 жени со потрошени 1.103.257 работни часа во исполнување на фронтовскиот план, што практично значеше осетен придонес кон успешното спроведување на поставените плански задачи на Петгодишниот стопански план.²⁴⁾ Во спроведување на Петгодишниот план не изостана учеството на Младинската организација, туку напротив нејзините насоки во таа смисла беа набележани уште на III конгрес на македонската младина.²⁵⁾

Основната насоченост на изградбата во 1947 год. се состоела во доизградување на некои објекти започнати од претходната 1946 година и изградба на нови објекти програмирани во текот на 1947 година, како и производните резултати во стопанството. За да се добие порелјефна и поизбистрена реална слика за вкупниот удел на општествено-политичките организации во стопанската изградба во 1947 година, тоа најдобро ќе го илустрираат и поткрепат подолу изнесените табеларни прегледи.²⁶⁾

Според некои податоци и покрај пројавените слабости во стопанската изградба на Македонија, за што веќе стана збор, индустрискиот производствен план за 1947 година бил наполно исполнет,²⁷⁾ а во првата половина на 1948 година знатно натфрлен.²⁸⁾

Од погоре изнесеното како неминовно се наметнува констатацијата со каква сериозност пристапија општествено-политичките организации во спроведувањето на Петгодишниот план, кој практично значеше потполно и темелно стопанско преобразување на стопанската физиономија на Македонија.

Постигнатиот резултат: прво, беше плод на објаснувачките акции кои ги спроведоа општествено-политичките организации среде широките народни слоеви, во кои, преку правилно толку-

²⁴⁾ Нивната активност била разновидна почнувајќи од учеството на женски групи во производството на тули во Гевгелија, Прилеп и Скопје, потоа во изградба на објекти од разновиден карактер и сл. — Исто.

²⁵⁾ Овој конгрес беше одржан од 8 до 10. VI. 1947 год. На него македонската младина ги изнесе задачите на младинската организација, а воедно беше дадено правилно толкување и став за величината на Петгодишниот план и младинското активно учество во вклучување на неговото спроведување во дело. За таа цел се предвидуваше и се задолжуваа младинските раководители во организирање на широки објаснувачки акции преку младинските активи во работните организации, реоните и градовите, селата и тн. III конгрес на Народната младина на Македонија. Скопје 1947 год., с. 48; в. „Млад борец“, г. IV, бр. 126, 12. VI. 1947 год.

²⁶⁾ АМ, Скопје, фонд ГО НФМ, кут. незав. „Преглед на доброволните работи на фронтовските организации во 1947 година во исполнение на Фронтовскиот и Државниот план“.

²⁷⁾ Реферат на Лазар Колишевски — V Конгрес Комунистичке... с. 326—353.

²⁸⁾ Исто.

вање на суштинското значење на Петгодишниот план за натамошниот стопански развоток, во крајна линија придонесоа во привлекување на широките слоеви и нивно вклучување во остварување на планските задачи; второ, на директното учество на општествено-политичките организации, меѓу кои пред сè Народниот фронт кој неретко се јавуваше во улога на покренувач, мобилизатор, организатор и носител на грото од акциите што ги спроведуваа општествено-политичките организации во стопанската па и целокупната изградба во Македонија и; трето, во најголем дел на правилно спроведуваната координирана меѓусебна соработка во остварување на програмските задачи, како меѓу самите општествено-политички организации и тоа особено во 1946/47 година, од една страна и нивниот правилен однос кон органите на власта — како нивни преносни механизми во заедничкото единствено приоѓање кон низа прашања од стопанска и слична природа, од друга страна.

Учеството на општествено-политичките организации во доброволните работни акции, било да се работи за директно — преку сопствено физичко ангажирање или индиректно — преку развивање на агитпропагандни акции со цел да привлечат и приклучат широки слоеви во самите акции во обновата и изградбата на земјата, имаат повеќестрано значење. Покрај онаа материјална страна т.е. обновата и подигнувањето на објекти од разновиден карактер, доброволните акции во себе носеа и воспитно-образовни обележја. Не случајно беше распространета среде широките слоеви девизата „ние ја изградивме пругата и другата нас нè изгради“. Во суштината на оваа максима се крие длабока реалност, бидејќи токму тие доброволни акции во себе носеа низа прогресивни белези и тоа: 1. го јакнеа братството и единството меѓу југословенските народи и народности без оглед на верска, народноста и полова припадност; 2. го издигнува на повисок степен чувството за колективност, другарство, меѓусебно помагање и сл. односи својствени на социјализмот; 3. токму на тие акции голем дел од учесниците стекнуваа стручни квалификации и образование и 4. голем дел од учесниците беа неписмени, со нивното доаѓање преку организирање на аналфабетски курсеви, кружоци, читачки групи и сл. форми на просветно-културна активност се придонесуваше за културно-просветно и морално-политичко изградување и издигнување на учесниците. Ваквите форми беа перманентни и проследни појави на скоро сите акции што ги организираа и практично спроведуваа општествено-политичките организации во текот на обновата и изградбата на земјата. Од прегледите што како прилози ги даваме на крајот може да се видат резултатите што ги постигнаа фронтовските организации од тогашна НРМ во остварувањето на Петгодишниот план во неговата прва година.

ПРЕГЛЕД I

на доброволна работа на Фронтовските организации во 1947 г. дадена
во исполнење на фронтовски план

Наименование на одборот	Бр. на населен.	Бр. на учесн. за цела год.	Изработени часови	Вредност во дин.
Скопје	76.922	132.207	923.619	9.530.516
Битола	28.618	10.072	67.763	382.565
Куманово	20.596	30.527	87.399	613.746
Охрид	10.263	9.120	116.535	871.841
Прилеп	24.962	22.751	167.149	1.165.060
Струмица	11.479	22.814	208.088	1.474.904
Тетово	13.313	10.145	388.580	345.795
Т. Велес	14.646	15.319	75.100	722.762
Штип	10.839	40.083	187.464	1.450.822
С е:		294.038	1.911.697	16.558.917
Скопје	62.180	5.054	34.384	287.688
Битола	55.136	19.398	172.612	3.406.780
Куманово	38.208	45.007	329.978	3.209.600
Кратово	23.390	19.565	117.193	835.359
Кр. Паланка	29.446	27.371	109.454	739.221
Св. Николе	27.960	38.395	303.539	2.194.387
Штип	24.231	13.187	137.592	1.113.778
Т. Велес	34.839	45.377	337.496	1.797.811
Охрид	28.028	15.682	449.520	3.141.088
Прилеп	35.395	54.746	536.908	3.853.926
Струмица	37.198	65.039	432.533	3.051.238
Струга	30.180	32.465	291.622	2.063.324
Гостивар	42.777	50.131	391.153	2.795.025
Кичево	36.222	24.189	382.766	2.175.383
Дебар	26.166	13.186	84.274	602.818
Г. Петров	25.782	16.117	175.964	1.142.184
Гевгелија	16.872	470	70.360	590.134
Кавадарци	25.575	5.085	170.488	1.735.737
Ресен	23.674	30.501	335.672	2.385.824
Ц. Село	19.769	15.126	49.306	436.346
Д. Хисар—Слепче	20.249	21.090	160.842	1.032.403
Тетово	44.307	21.309	144.958	1.281.526
Крушево	16.387	3.130	22.588	138.585
Брод	24.008	8.335	52.459	366.213
Кочани	30.001	17.164	182.073	1.284.490
Берово	17.002	12.901	70.001	470.620
		620.018	5.545.735	42.371.505
		294.038	1.911.697	16.558.017
Вкупно:		914.056	7.457.432	58.929.525

ПРЕГЛЕД II

**на доброволната работа на Фронтовската организација во 1947 год.
даден во исполнување на државниот план**

Наименовање на лабораторот	Бр. на насел.	Бр. на учесн.	Изработени часови	Вредност во динари
Скопје	76.922	72.953	1.016.086	7.145.359
Битола	28.613	19.818	137.426	2.228.417
Куманово	20.596	25.635	95.002	765.014
Охрид	10.263	4.861	32.534	281.602
Прилеп	24.962	15.967	130.171	994.135
Струмица	11.479	25.420	104.251	845.599
Тетово	16.313	18.895	91.994	643.951
Т. Велес	14.646	19.894	92.140	178.622
Штип	10.839	19.435	113.569	798.983
		222.863	1.813.173	14.381.702
Берово	17.882	9.887	64.529	463.090
Битола	55.136	8.931	58.786	593.232
Куманово	38.208	33.360	302.788	4.019.290
Кратово	23.390	6.580	54.756	428.477
Кр. Паланка	29.466	19.677	100.908	995.000
Св. Николе	17.960	33.967	318.106	2.139.763
Т. Велес	34.839	57.375	274.050	3.637.394
Охрид	28.028	23.166	257.878	1.776.543
Прилеп	35.390	40.149	586.375	4.632.813
Струмица	37.198	77.713	508.913	3.562.391
Струга	30.180	466	5.226	37.582
Гостивар	42.177	16.107	409.310	3.212.329
Кичево	36.222	11.474	223.897	1.653.649
Дебар	26.166	11.112	79.454	553.168
Г. Петров	25.782	4.309	39.794	348.472
Гевгелија	16.872	2.670	33.430	552.480
Ресен	26.674	46.632	719.378	5.030.556
Ц. Село	19.769	7.813	51.109	375.700
Д. Хисар	20.249	4.442	35.873	247.060
Тетово	44.807	15.937	196.508	1.513.928
Крушево	15.387	10.917	54.756	428.477
Брод	24.008	5.841	37.915	26.269
Кочани	30.001	7.969	55.023	676.185
		456.494	4.458.257	37.148.103
		222.868	1.813.172	14.381.702
		679.362	6.271.430	51.529.806

ТАБЕЛА РЕН ПРЕГЛЕД III
ДОБРОВОЛНИ РАБОТИ НА МАСОВНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ВО НР МАКЕДОНИЈА ВО 1947 ГОД.

ИМЕ НА ОРГАНИЗАЦИЈАТА	Работни часови			Ефект во динари				
	Во испол- нување на државен план	Во испол- нување на фронтовски план	Работи внатре во предприја- тството	СЕ	По држав. план	По фрон- товски план	Во предпри- јатија	СЕ
НАРОДЕН ФРОНТ	6.271.175	7.467.448	—	13.638.623	63.898.225	15.572.136	—	95.470.361
А Ф Ж	750.272	1.103.257	—	1.853.529	5.251.904	7.722.799	—	12.974.703
НАРОДНА МЛАДИНА	16.435.705	2.099.682	—	18.535.387	25.632.600	25.975.040	—	51.607.640
СИНДИКАТ	228.289	54.074	756.115	1.038.478	1.867.382	616.450	4.673.065	7.156.897
ВКУПНО:	23.685.441	10.624.461	756.115	35.066.017	76.650.111	85.886.425	4.673.065	167.209.601